

Inhoud

Woord vooraf, *ds. G. Clements* 7

PERSOONLIJK LEVEN

1. Roeping en bekering, *ds. A. Schot* 8

2. Wat is de waarde van de Heilige Doop?,
ds. D. de Wit 15

3. Be lijdenis doen, *ds. G.W.S. Mulder* 23

4. Mag ik ten Avondmaal gaan?, *ds. J. Schipper* 31

5. Christelijke levensstijl, *ds. C. Sonneveld* 37

6. Stille tijd, *ds. P. van Ruitenburg* 44

7. Liefde, vriendschap en seksualiteit, *ds. L. Terlouw* 49

8. De vraag van het lijden, *ds. A. Schreuder* 57

KERKELIJK LEVEN

9. Woord en wetenschap, *ds. A. Moerkerken* 64

10. De Gereformeerde Gemeenten tussen de andere
kerken, *ds. W. Silfhout* 69

11. Gereformeerd of evangelisch, *ds. J.M.D. de Heer* 75

12. Gaat dan heen, *ds. G.J.N. Moens* 83

13. De christelijke roeping in een seculiere tijd,
ds. W. Visscher 90

ACADEMISCH LEVEN

14. Relatie wetenschap & geloof -
Natuurwetenschappen, <i>dr. P.C. Oele</i>	97
15. Bescheidenheid als opdracht. Over geloof en
geschiedenis. <i>dr. A. Nobel</i>	106
16. Wetenschap en Rechtsgeleerdheid,
<i>prof. mr. dr. W.A. Zondag</i>	113
17. Medische wetenschap, <i>dr. H.J. Agteresch</i>	119
18. Geloof en psyche, <i>ds. J. IJsselstein</i>	12
19. De grenzen van economie, <i>prof. dr. E. Dijkgraaf</i>	131
20. Moderne theologie, <i>ds. G. Clements</i>	138
21. De Leraar der gerechtigheid, <i>ds. J.J. van Eckeveld</i>	144
Scribenten	15
	2

1. Roeping en bekering

ds. A. Schot

In de Heidelbergse Catechismus is een aparte Zondag gewijd aan de waarachtige bekering. De bekering blijkt een proces te zijn van afsterfing en opstanding. Dat proces neemt een geheel leven in beslag. De bekering is dus niet een zaak van een bepaald moment. Toch gebruiken wij het woord weleens in die betekenis. Als wij vragen of iemand bekeerd of onbekeerd is, heeft het woord 'bekering' de betekenis van wedergeboren zijn. Met wedergeboorte wordt vaak bedoeld het moment van levendmaking. Maar het woord 'wedergeboorte' kan ook betrekking hebben op de weg die daarop volgt. Die weg na de wedergeboorte is de bekering of de wedergeboorte in ruimere zin. Daarom zal iemand die wedergeboren is toch nog dagelijks om zijn bekering vragen. We zijn pas bekeerd als de oude mens gestorven is.

Hoe komt iemand tot bekering?

Aan de bekering gaat de roeping vooraf. Het woord 'roeping' is veelzeggend. Dit veronderstelt een grote afstand, een dreigend gevaar of een volslagen duisternis. Waarom zou iemand anders geroepen moeten worden? Er is een grote afstand. Wij hebben allen in Adam gezondigd. Er is een grote kloof geslagen door de zondeval. Deze afstand is van onze kant niet meer te overbruggen. Dat gaat de zondaar die geroepen wordt inleven. Er is ook een groot gevaar: Christus sprak tot Jeruzalem: 'Och, of gij ook bekendet, ook nog in deze uw dag, hetgeen tot uw vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uw ogen' (Luk. 19:42). We zijn als een slapende bewoner in een brandend huis, als een slapende schepeling in het opperste van een mast. Er is ook sprake van een dikke duisternis. 'Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een

heilig volk, een verkregen volk; opdat gij zoudt verkondigen de deugden Desgenen Die u uit de duisternis geroepen heeft tot Zijn wonderbaar licht' (1 Petr. 2:9). De duisternis is een beeld van onze onwetendheid en natuurlijke verkeerdheid.

Wat is de roeping?

De roeping geschiedt altijd door het *Woord*. De Heere geeft Jesaja de opdracht om te roepen en zegt hem ook wát hij moet gaan roepen (Jes. 40:6). De roeping gaat van God uit. God zou geen onrecht doen als Hij het gehele menselijke geslacht in zonde en vervloeking had gelaten. Maar Hij roept zondaren tot bekering. Dit begon direct na de zondeval met de roeping van Adam en Eva (Gen. 3:9). Dit werk gaat nog steeds door. Deze roeping legt een grote verantwoordelijkheid op ons. Zelfs de ingeschapen Godskennis is al voldoende om ons alle onschuld te benemen. Laat staan als wij onder Gods Woord verkeerd hebben. 'En die dienstknecht, welke geweten heeft de wil zijns heren, en zich niet bereid noch naar zijn wil gedaan heeft, die zal met vele slagen geslagen worden' (Luk. 12:47). Wij verkeren niet vrijblijvend onder de roepstemmen. In de natuur is geen roeping tot zaligheid. We spreken wel van roepstemmen in de vorm van rampen, ziekten, sterfgevallen, straffen, genadewonderen bij anderen, de tekenen des tijds, enzovoort. De kranten staan er vol van. God roept evenzeer door weldaden en voorspoed. Al deze roepstemmen zouden ons tot bekering moeten leiden. Laten we bedenken dat deze roepstemmen eenmaal zullen ophouden. Eenmaal komt de laatste klop. En toch zullen deze roepstemmen los van het Woord nooit tot bekering leiden. Dan worden de roepstemmen niet verstaan. Het geloof is uit het gehoor (Rom. 10:17). Daarom is er zonder het Woord geen zaligheid. Dit laat zien dat roeping niet algemeen is. De roeping komt slechts tot diegenen die het Woord horen. Dit Woord bestaat uit Wet en Evangelie. Daar is het fluitspel van het Evangelie (wij hebben u op de fluit gespeeld en gij hebt niet gedanst) en daar zijn de klaagliederen van de Wet (wij hebben u klaagliederen gezongen en gij hebt niet geweend). Uit de gelijkenis van de kinderkens op de markt blijkt dat de roeping niet altijd strekt tot de zaligheid. Velen geven aan de roeping geen enkel gehoor. De mens blijkt de roeping te kunnen weerstaan: 'De-wijl Ik geroepen heb en gijlieden geweigerd hebt, Mijn hand uitgestrekt

heb en er niemand was, die opmerkte, en hebt al Mijn raad verworpen en Mijn bestraffing niet gewild, zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen; Ik zal spotten, wanneer uw vreze komt.' Hoe komt het toch dat sommigen wel horen en anderen niet? Is er onderscheid in de mensen? Is de een beter dan de ander? Nee, we zijn allen doodgevallen. Men moet het geloof nooit aan de mens toeschrijven! Maar er is tweërlei roeping: 'uitwendig' en 'inwendig'.

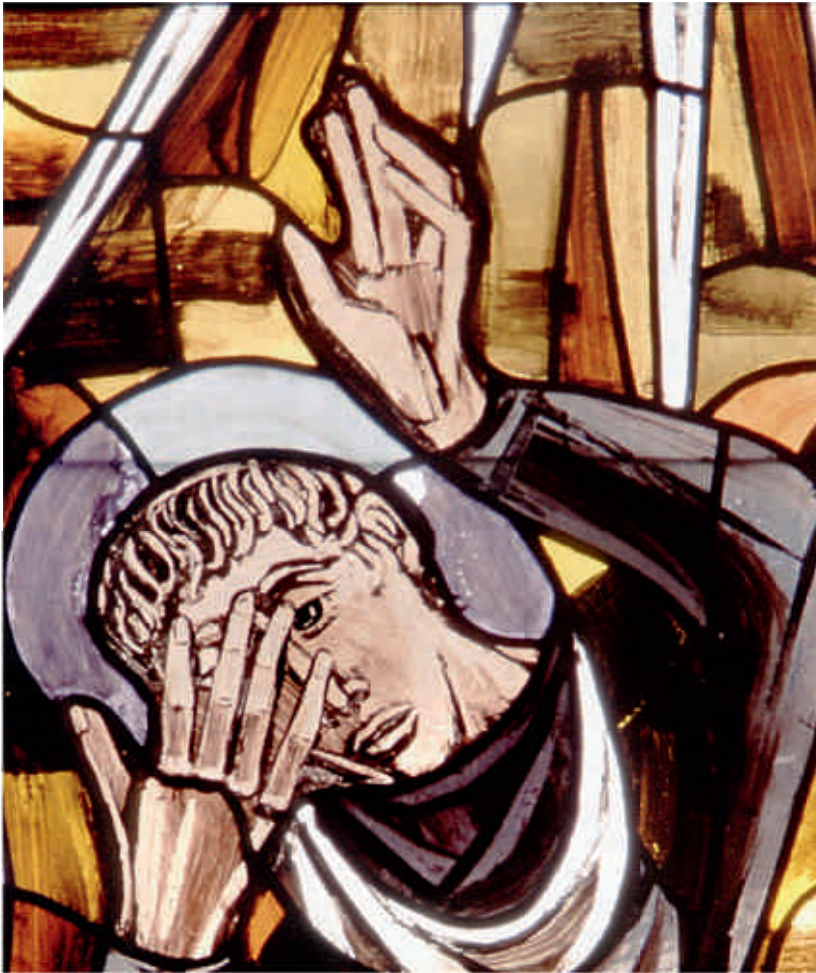
De uitwendige roeping

De uitwendige roeping is door het Woord alleen en komt tot alle hoorders. De uitwendige roeping is ernstig en we lmenend (DI. 3,4 art. 8). In 1931 heeft onze Synode de volgende leeruitspraak gedaan: 'In het bijzonder wordt de verantwoordelijkheid groter door de ernstige aanbieding van Christus en de verbondsweldaden in het Evangelie.' Door de prediking wordt Christus zonder onderscheid verkondigd onder bevel van bekering en geloof. Wat wil dat zeggen? Dit betekent niet dat de predikant kan zeggen: 'Christus is voor u gestorven.' Maar hij mag wel zeggen dat er een Christus is. En dat in Christus alles te vinden is, voor de grootste der zondaren, in de weg van bekering en geloof. De herders maakten ook alom bekend wat hun van dit Kindeke gezegd was. Aanbieden is niet schenken, maar verkondigen, bekendmaken, aanwijzen. Toch is de algemene roeping niet genoegzaam tot zaligheid. Dat ligt niet aan de roeping, maar aan ons harde hart. Ons hart zal door het Woord alleen nooit verbroken worden. De ellende van de mens wordt door velen onderschat. De uitwendige roeping is wel een voorrecht. God maakt nog een onderscheid. Zonder uitwendige roeping kan er ook geen inwendige roeping zijn. Bovendien bewaart deze voor veel zonden. Begeef je daarom altijd onder het Woord.

De inwendige roeping

De inwendige roeping is niet algemeen. Deze komt alleen tot de uitverkorenen. Niet dat er dan een andere boodschap wordt gebracht. Dat zou ook niet kunnen. Gods knechten weten immers niet wie er uitverkoren zijn. Lydia hoorde dezelfde boodschap als de andere vrouwen. Wat was dan het verschil? Haar hart werd geopend. De inwendige roeping is door Woord en Geest. De Heilige Geest doet het Woord levend en

krachtig zijn. Daarom is de inwendige roeping *onweerstaanbaar*. Het is een inwendige vernieuwing in de mens. Er wordt terstond gehoor aan gegeven. Dat hangt niet af van de mens zelf. Kijk maar naar Saulus. Hij was van zichzelf blazende dreiging en moord. Laten we Christus niet voorstellen als een machteloze Klopper op de deur van het hart. Dan maken we Hem afhankelijk van de mens.

De bekering van Saulus

Roeping en verkiezing

De waarachtige bekering (in de bredere betekenis van het woord) volgt op de wedergeboorte. De bekering is een vrucht van het geloof. Het ware geloof is weer een vrucht van de verkiezing. God kan rechtvaardig ieder mens laten in zijn ellende. Maar door Gods besluit worden sommigen in de tijd met het geloof begiftigd, en sommigen niet begiftigd: ‘Naar welk besluit Hij de harten der uitverkorenen, hoewel zij hard zijn, genadiglijk vermurwt en buigt om te geloven; maar degenen die niet zijn verkoren, naar Zijn rechtvaardig oordeel, in hun boosheid en hardigheid laat’ (DL 1,6). Dit besluit wordt door verkeerde, onreine en onvaste mensen verdraaid tot hun verderf. Maar het geeft de godvrezende zielen een onuitsprekelijke troost.

De vruchten

De roeping heeft altijd een uitwerking. Gods Woord zal nooit ledig wederkeren, maar doet wat Hem behaagt. Er is sprake van geloof en ongeloof. Het kan zijn een reuke des doods. De schuld van het ongeloof is niet in God, maar in ons (DL 3,4 art. 9). Het ongeloof is niet altijd even bruut. God deelt zelfs onderscheidengaven mee onder de algemene werkingen van de Heilige Geest. Er zijn harde harten, gevoelige harten en gedeelde harten. Denk maar aan de gelijkenis van het zaad. Maar toch zijn dit verschillende vormen van ongeloof. De vrucht kan ook zijn een reuke des levens. Dat moet men niet aan de mens, maar aan God toeschrijven (DL 3,4 art. 10). Hij begiftigt met geloof en bekering. Het ware geloof is er dankzij Gods genadewerk. De inwendige roeping behoort bij de weldaden die Christus voor de Zijnen verdiend heeft. Christus verwierf niet alleen de zaligheid, maar past deze ook toe.

Wat is een waar geloof?

Niet ieder geloof is een zaligmakend geloof. Het is nodig om het historisch geloof te onderscheiden van het zaligmakend geloof. Er is in de belijdenisgeschriften en formulieren een grote eenstemmigheid daarover. De ware gelovige beleeft de drie stukken: ellende, verlossing en dankbaarheid. Die drie stukken zijn niet zomaar dogmatische termen. Als we de Catechismus lezen wordt er heel bevindelijk over gesproken. Dit komen we ook tegen in de Dordtse Leerregels. In hoofdstuk 3,4 artikel

Een zaaier ging uit om te zaaien ...

11-12 klinkt het grote wonder van Gods werk door. Zo'n artikel staat zo haaks op het verstandelijk redeneren daarover. We hebben geen begripsleer, maar een *geloofsleer*. Die leer zal door de gelovige persoonlijk doorleefd moeten worden. Omdat wij dat geloven is de prediking onder ons Schriftuurlijk en bevindelijk.

Standen in de genade

In de beleving van de drie stukken zijn niet al Gods kinderen even ver. Daarom spreken wij over ‘standen in de genade’. Bij sommigen is meer geloofskennis en meer geloofsvertrouwen dan bij anderen. Dit heeft niet te maken met de waarheid van het geloof, maar met de mate waarin het geoefend is. Naarmate de zintuigen meer geoefend worden kunnen we die beter gebruiken. Zo is het ook met het geloofsvermogen. Daarom is er onderscheid tussen een toevluchtnemend en een verzekerd geloof.

En jij?

Hoe vaak ben je al geroepen? De Heere kan zeggen: ‘Wat heb Ik meer aan Mijn wijngaard te doen dat Ik niet gedaan heb?’ (Jes. 5) Als het goed is, bracht of brengt de roeping in de nood. Het is een moeten en niet te kunnen. Augustinus vroeg: ‘Heere, geef wat Gij beveelt en eis dan wat Gij wilt.’ Gods kinderen gevoelen dat zij moeten komen, maar leven in dat zij niet kunnen komen. Dat maakt hen niet onverschillig. Juist niet. Ds. Hellenbroek leert zo mooi hoe de Heere de bezwaren van Zijn kinderen oplost: ‘God nadert eerst tot hem, als Hij de zondaar vriendelijk nodigt en bidt met veel ernst en oprechtheid en al zijn zwaarigheden oplost.’ Wat is het gevolg van zulk een nodiging? ‘Ik trok ze met mensenzelen, met touwen der liefde!’ Dan gaan we vragen: ‘Trek mij en wij zullen U nalopen.’

Aanbevolen literatuur:

Brakel, W. à, *Redelijke Godsdienst* deel I, hoofdstuk XXX en XXXI (Utrecht: De Banier, 2004), resp. blz. 709-745 (roeping) en 746-768 (bekering).

Bunyan, J., *Het komen tot Jezus Christus* (Leiden: J.J. Groen en zoon, 1993).

Calvijn, J., *Institutie*, deel I, boek III, h.3 (Houten: Den Hertog, 2009), blz. 577-605 (onze wedergeboorte door het geloof – de bekering).

Kersten, G.H., *Gereformeerde Dogmatiek*, deel II (Utrecht: De Banier, 1988), blz. 67-82 (roeping) en 104 (roeping & bekering).

Rouwendaal, P.L., *Het aanbod van genade*. Twee studies (Apeldoorn: De Rots, 2002), blz. 59-86 (roeping en aanbidding).

